

Správa o pôsobení Slovenskej republiky v aktivitách medzinárodného krízového manažmentu za rok 2024

Úvod

Správa o pôsobení Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) v aktivitách medzinárodného krízového manažmentu za rok 2024 (ďalej len „správa“) bola spracovaná na základe § 8 ods. 7 zákona č. 503/2011 Z. z. o vysielaní civilných expertov na výkon práce v aktivitách krízového manažmentu mimo územia Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov a úlohy vyplývajúcej z uznesenia vlády SR č. 539 z 10. októbra 2012, ktorá ukladá Ministerstvu zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky (ďalej len „MZVEZ SR“) povinnosť raz ročne predložiť na rokovanie vlády SR správu o vojenskom a civilnom pôsobení SR v aktivitách medzinárodného krízového manažmentu. Strategickým bezpečnostným záujmom SR v zmysle platnej Bezpečnostnej stratégie SR je prispievať k riešeniu kríz, konfliktov a iných bezpečnostných výziev, osobitne vo východnom a južnom susedstve, a to aj prostredníctvom zapájania sa do aktivít medzinárodného krízového manažmentu.

Predkladanú výročnú správu spracovalo MZVEZ SR s využitím vstupov vecne príslušných ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy – Ministerstva obrany SR (ďalej len „MO SR“), Ministerstva vnútra SR (ďalej len „MV SR“), Ministerstva spravodlivosti SR (ďalej len „MS SR“), Ministerstva financií SR (ďalej len „MF SR“) a Generálnej prokuratúry SR (ďalej len „GP SR“). Správa zahŕňa informácie o pôsobení príslušníkov Ozbrojených síl SR (ďalej len „OS SR“), Policajného zboru SR (ďalej len „PZ SR“) a predstaviteľov rezortov v aktivitách medzinárodného krízového manažmentu, ako aj zámyery zapojenia sa SR do týchto aktivít v roku 2025.

O ďalších aktivitách SR v oblasti postkonfliktnej obnovy, rekonštrukcie a stabilizácie, humanitárnej a rozvojovej pomoci, nadväzujúcich na pôsobenie SR v aktivitách medzinárodného krízového manažmentu, informuje samostatná výročná Správa o rozvojovej spolupráci SR.

1. Bezpečnostná situácia a medzinárodný krízový manažment v roku 2024

Bezpečnostná situácia v Európe bola aj v roku 2024 determinovaná predovšetkým pokračujúcim vojenským konfliktom Ruskej federácie (ďalej len „RF“) s Ukrajinou, vrátane anexie a okupácie častí suverénneho územia Ukrajiny. Konflikt v priebehu roka prešiel do podoby opotrebovávacej vojny. V tejto súvislosti sa ani jednej strane nepodaril prielom frontových línií, ktorý by mal strategický význam pre ďalší vývoj konfliktu. V lete 2024 začala Ukrajina protiofenzívu, ktorej výsledkom je získanie kontroly nad časťou Kurskej oblasti RF. Koncom roka sa do bojov v tejto oblasti na strane RF zapojili ozbrojené sily Severokórejskej ľudovodemokratickej republiky (ďalej len „KĽDR“). Snahy medzinárodného spoločenstva o vytvorenie podmienok pre mierové riešenie konfliktu, v podobe podpory mierovej iniciatívy Ukrajiny alebo predstavenia návrhov Brazílskej federatívnej republiky a Čínskej ľudovej republiky, nevedli k výsledku.

Zásadný vplyv na bezpečnosť strednej Európy má aj stabilita západného Balkánu, ktorý si naďalej vyžaduje zvýšenú pozornosť medzinárodného spoločenstva, osobitne Európskej únie (ďalej len „EÚ“) a Severoatlantickej aliancie (ďalej len „NATO“). Bezpečnostná situácia bola v roku 2024 stabilná, ale krehká. Napriek pokroku v politických procesoch v regióne zostávajú zdrojom napätia a nestability nedoriešené medzištátne a medzietnické otázky.

V priebehu roka došlo k eskalácii konfliktov na Blízkom východe. Pokračovali vojenské operácie Izraela na území Pásmu Gazy v reakcii na teroristický útok z 7. októbra 2023. Izrael podnikol v októbri 2024 operácie proti hnutiu Hizballáh na území Libanonu, v dôsledku ktorých došlo k usmrteniu jeho lídra H. Nasralláha. V tomto kontexte eskalovala napätá regionálna bezpečnostná situácia do viacerých odvetných raketových a leteckých útokov priamo medzi Izraelom a Iránom. Koncom roka došlo v dôsledku obnoveného vojenského postupu skupín povstalcov v Sýrii k pádu sýrskeho režimu prezidenta B. al-Assada, ktorý opustil krajinu. Neistý postkonfliktný vývoj vyvoláva obavy z obnovenia sily teroristických skupín ako ISIS/Daeš a iných na území krajiny.

Situácia na Kaukaze bola ovplyvnená predovšetkým priebehom parlamentných volieb v Gruzínsku, ktorých výsledky neuznala politická opozícia a časť verejnosti, čo koncom roka viedlo k masovým verejným protestom. V roku 2024 pokračoval dialóg medzi Arménskom a Azerbajdžanom o urovnaní ich vzťahov po ukončení bojov o Náhorný Karabach .

Z oblastí v širšom susedstve bola bezpečnostná situácia v Európe aj v 2024 ovplyvňovaná migračnými vlnami z oblastí severnej Afriky v dôsledku konfliktov, negatívnych dopadov klimatických zmien a nedostatočných ekonomických príležitostí.

Globálna geopolitická rivalita sa aj v uplynulom roku prejavovala v používaní hybridných stratégií, vrátane šírenia dezinformácií a útokov proti kritickej infraštruktúre v Európe, ako aj obmedzovania voľného prístupu k pokročilým technológiám a cenným kovom.

Mierové misie **OSN** v roku 2024 naďalej zohrávali kľúčovú úlohu pri podpore medzinárodného mieru a bezpečnosti. Napriek výzvam ako bol nedostatok financií a kvalifikovaného personálu, bol dosiahnutý významný pokrok v stabilizácii konfliktných oblastí. Iniciatívy „Akcia pre udržiavanie mieru“ (A4P) a „A4P+“ významne posilnili efektívnosť mandátov a prispeli k lepšej ochrane civilistov. Konflikt na Ukrajine, spôsobený inváziou RF, i konflikty v Gaze a Sudáne výrazne ovplyvnili prácu OSN, vrátane komplikácií pri rozhodovaní v Bezpečnostnej rade. OSN sa sústredila na zmiernenie humanitárnych dôsledkov vojny a podporu diplomatických snáh o mierové riešenie. Konflikt na Blízkom východe spôsobený eskaláciou izraelsko-palestínskeho konfliktu a pád režimu v Sýrii, mali výrazný dopad na bezpečnosť príslušníkov mierových operácií UNIFIL, UNTSO a UNDOF a na plnenie ich mandátov. OSN riešila aj humanitárne krízy v Gaze a podporovala volebný proces v Stredoafrickej republike. Bezpečnostná rada OSN schválila v decembri rezolúciu o zriadení Podpornej a stabilizačnej misie Africkej únie v Somálsku (AUSSOM), ktorá nahradí prechodnú misiu ATMIS. Rezolúcia oprávňuje Africkú úniu nasadiť do AUSSOM 12 626 príslušníkov do 30. júna 2025. Prípravná konferencia pred Ministerským stretnutím v Berlíne 2025, ktorá sa konala v decembri 2024 v Uruguaji a podporné rokovania boli zamerané na diskusie o budúcnosti mierových operácií, reforme ich koncepcie a posilnení ochrany civilistov. Naďalej zostáva kľúčové zlepšenie financovania a intenzívna spolupráca členských štátov na dosiahnutie trvalého mieru.

Činnosť EÚ v oblasti Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (ďalej len „**SBOP**“) aj v roku 2024 do veľkej miery ovplyvňoval vojenský konflikt na Ukrajine. EÚ a členské štáty koordinovali svoju všestrannú pomoc najmä prostredníctvom Európskeho mierového nástroja (EPF) a Vojenskej asistenčnej misie Európskej únie pre Ukrajinu (EUMAM UA), pôsobiacej na území členských štátov EÚ. Vojenský konflikt v bezprostrednom susedstve EÚ podčiarkol aj dôležitosť práce EÚ v oblasti posilnenia efektívnosti, odolnosti a konkurencieschopnosti

európskeho obranného priemyslu, osobitne prostredníctvom Nariadenia pre Európsky obranný a priemyselný program (EDIP)¹, ktorý navrhla Európska komisia v marci 2024 a ktorý by ČS mali schváliť v 1. polroku 2025. ČS EÚ pokračovali aj v implementácii cieľov Strategického kompasu (2022), ktorého vlajkový projekt – Kapacita rýchleho nasadenia EÚ (EU RDC) ako budúci hlavný nástroj medzinárodného krízového manažmentu EÚ v regiónoch záujmu pri viacerých scenároch, od humanitárnej pomoci a evakuácie občanov EÚ až po vynútenie mieru, dosiahol k 1. 1. 2025 operačnú spôsobilosť. V rámci civilnej SBOP pokračovalo napĺňanie cieľov Civilného kompaktu SBOP, ktoré povedú k dosiahnutiu celého spektra civilných spôsobilostí ČS EÚ. SR sa v roku 2024 zapojila do viacerých aktivít medzinárodného krízového manažmentu EÚ aktívnou účasťou v civilných a vojenských misiách a operáciách SBOP. Participovala na výcviku príslušníkov ozbrojených síl Ukrajiny v rámci výcvikovej misie EUMAM UA, na svojom území ich v roku 2024 vycvičila 680 a celkovo od spustenia misie (november 2022) bolo na našom území vycvičených 2 183 príslušníkov Ozbrojených síl UA. V štruktúrach misie pôsobili 3 vojaci OS SR. SR pokračovala aj v pôsobení vo vojenskej operácii EUFOR ALTHEA v Bosne a Hercegovine (50 vojakov) a na operačnom veliteľstve námornej vojenskej operácie EUNAVFOR MED IRINI v Stredozemnom mori (4 vojaci). Novým príspevkom OS SR bolo vyslanie 1 vojaka do operačného veliteľstva novej námornej operácie EUNAVFOR ASPIDES v Červenom mori. Spomedzi civilných misií EÚ, SR pôsobila v EUAM na Ukrajine (2 policajti), EULEX v Kosove (5 policajti), EUMM v Gruzínsku (7 policajtov, 1 vojak ako civilný expert), EUMA v Arménsku (2 policajti), EUBAM Ukrajina/Moldavsko (2 policajti) a EUCAP v Somálsku (2 policajti). Nad rámec pôsobenia v misiách a operáciách EÚ, OS SR poskytovali príspevok do Bojovej skupiny EÚ krajín V4 pod vedením Poľska, ktorá je v pohotovosti od 1. júla 2024 do 30. júna 2025. Slovenský príspevok je do 66 vojakov vo forme vrtuľníkovej jednotky, vrátane 2 vrtuľníkov UH-60M a národného podporného prvkú.

NATO v roku 2024 pokračovalo v posilňovaní zvýšenej prítomnosti na svojom východnom krídle. Implementovalo kroky smerujúce k transformácii existujúcich ôsmich bojových skupín na východnom krídle, vrátane tej na území SR, na mnohonárodné brigády. Na samite vo Washingtone v júli 2024 Aliancia oslávila 75. výročie pôsobenia NATO. Potvrdila adaptabilitu NATO na zmenu globálneho bezpečnostného prostredia deklarovanú zvýšením výdavkov na obranu 23 spojencov na úrovni 2% HDP, prehlbujúcu sa spoluprácu s partnerskými krajinami (najmä v Indo-Pacifiku) a posilnenie kolektívnej obrany o príspevok a spôsobilosti po vstupe Fínska a Švédska. Na pomoc Ukrajine schválila balík vojenskej pomoci (vrátane protivzdušnej obrany), posilnenie úlohy NATO pri koordinácii pomoci a výcviku UA síl a dlhodobý finančný záväzok. Spojenci potvrdili nezvratnosť cesty UA do Aliancie ako jeden z hlavných výsledkov samitu. SR v roku 2024 oslávila 20. výročie vstupu do NATO. SR zostáva zodpovedným spojencom, ktorý nielen čerpá bezpečnostné výhody členstva, ale aj prispieva k odstrašeniu a kolektívnej obrane.

Maltské predsedníctvo Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (ďalej len „**OBSE**“) v r. 2024 priorizovalo agendu vojny na Ukrajine. Podarilo sa mu zachovať funkčnosť organizácie v podmienkach veľkej polarizácie a to dosiahnutím konsenzu všetkých účastníckych štátov o obsadení štyroch hlavných inštitúcií OBSE, ako aj ohľadom predsedníctva OBSE na rok 2026, ktoré po Fínsku v r. 2025 prevezme Švajčiarsko.

¹ Cieľom programu s plánovaným rozpočtom 1,5 miliardy EUR na roky 2025 – 2027 je zabezpečiť spoľahlivú dodávateľskú reťaz obranných produktov, posilniť kapacity obranného priemyslu a podporiť spoločné obstarávanie členských štátov.

2. Účasť SR v misiách a operáciách medzinárodného krízového manažmentu

SR v roku 2024 pôsobila v 15 aktivitách medzinárodného krízového manažmentu OSN, NATO, EÚ a OBSE v Európe, Afrike a Ázii v záujme posilňovania stability, bezpečnosti a odolnosti krízových regiónov, a tým aj celkovej bezpečnosti euroatlantického priestoru.

Najpočetnejší kontingent **OS SR** sa aj v roku 2024 zúčastňoval na plnení úloh misie OSN UNFICYP na Cypre (240). Nasledovali Posilnená predsunutá prítomnosť NATO v Lotyšsku (115) a operácia EÚ EUFOR Althea v Bosne a Hercegovine (50). Okrem toho sa príslušníci OS SR zúčastňovali v námornej operácii v Červenom mori EUNAVFOR MED ASPIDES (1), vo výcvikovej misii NATO NMI v Iraku (4), v námornej operácii EUNAVFOR MED Irini v Stredozemnom mori (4) a v operácii Inherent Resolve v Kuvajte (1). V rámci asistenčnej misie EÚ EUMAM pre Ukrajinu pôsobili príslušníci OS SR vo veliteľskej štruktúre misie (3) a OS SR realizovali výcvikové moduly pre príslušníkov ozbrojených síl Ukrajiny na území SR v súlade s mandátom misie. Príslušníci OS SR boli tiež súčasťou pozorovateľskej misie UNTSO na Blízkom východe (3) a monitorovacej misie EUMM v Gruzínsku (1).

Do aktivít medzinárodného krízového manažmentu sa aktívne zapájali aj príslušníci **PZ SR**. Celkové počty príslušníkov PZ, ktorí sa vystriedali v jednotlivých misiách v priebehu roka 2024, sú nasledovné: v civilnej Monitorovacej misii EÚ EUMM v Gruzínsku 7 príslušníkov, v misii OSN UNFICYP na Cypre 7 príslušníkov, v civilnej misii EÚ na podporu právneho štátu EULEX v Kosovo 5 príslušníkov, v civilnej poradenskej misii EÚ pre reformu sektora civilnej bezpečnosti EUAM na Ukrajine 4 príslušníci, v civilnej Misii EÚ pre budovanie kapacít EUCAP v Somálsku 2 príslušníci, v pohraničnej misii EUBAM na ukrajinsko-moldavskej hranici 2 príslušníci a v misii EÚ v Arménsku EUMA 2 príslušníci PZ.

Generálna prokuratúra SR, Ministerstvo spravodlivosti ani Finančná správa SR v roku 2024 nemali vyslaného žiadneho pracovníka v aktivitách medzinárodných organizácií.

V terénnych misiách OBSE ukončila SR pôsobenie na konci novembra 2024 ukončením pôsobenia civilného experta v Srbsku.

2.1. Informácia o zapojení sa SR do aktivít medzinárodného krízového manažmentu v roku 2024 a zámeroch na rok 2025

Štáty a regióny, v ktorých dané aktivity pôsobili, sú zoradené podľa geografického kľúča – počínajúc východným susedstvom EÚ, resp. východným krídlom NATO, cez západný Balkán, Cyprus a Stredomorie, až po Blízky východ a Afriku.

Ukrajina

a) Charakteristika politicko-bezpečnostného prostredia

Ukrajinská spoločnosť je po takmer troch rokoch vojny výrazne vyčerpaná, no naďalej odmieta územné ústupky. Vzhľadom na jej vyčerpanosť sa však v priebehu minulého roka zvyšovala ochota verejnosti akceptovať určité územné ústupky, no iba v prípade dostatočných bezpečnostných záruk zo strany ukrajinských partnerov. V roku 2024 čelila Ukrajina vážnym výzvam, keď RF dosahovala najväčšie územné zisky od marca 2022, najmä v okolí strategického mesta Pokrovsk v Doneckej oblasti. Napriek značným stratám na oboch stranách RF pokračovala v ofenzívach, zatiaľ čo Ukrajina zápasila s nedostatkom vycvičených vojakov, dezerciou a logistickými problémami. Konflikt sa ďalej vyostřil nasadením ruskej balistickej rakety Orešnik na Dnipro, čo Kyjev označil za významnú eskaláciu vojny. Ukrajinské ozbrojené sily v auguste 2024 otvorili nový front v Kurskej oblasti v RF, čím sa snažili oslabiť ruské pozície, vytvoriť na ruskom území nárazníkovú zónu, naviazať na tento smer ruské sily z iných častí frontu a zmierniť tým tlak predovšetkým na východný front Ukrajiny. Tento krok mal posilniť vyjednávaciu pozíciu Ukrajiny v prípade budúcich mierových rokovaní. Ukrajina zostala ohrozená v dôsledku pretrvávajúcich ruských útokov na kritickú energetickú infraštruktúru, ktoré opakovane poškodili elektrárne, rozvodné siete a zásobovacie trasy.

b) Vojenská asistenčná misia EÚ pre Ukrajinu (EUMAM UA)

EUMAM UA (*Military Assistance Mission*) bola spustená 14. novembra 2022 s cieľom prispieť k naplneniu naliehavých požiadaviek Ukrajinských ozbrojených síl vo výcviku, poradenstve a asistencii v oblasti transformácie na západné štandardy. Mandát misie bol predĺžený do 15. novembra 2026.

Misia vychádza z existujúcich výcvikových iniciatív členských štátov EÚ uskutočňovaných na bilaterálnom základe, ktoré boli následne zapracované do spoločného konceptu EÚ. Výcvik sa uskutočňuje na území členských štátov EÚ. Misia nemá jedného veliteľa, jednotlivé výcvikové aktivity sú realizované v zodpovednosti ČŠ EÚ, koordinované cez koordinačný prvok v Zagaňe (Poľsko) a centrálné riadené Útvorom pre riadenie a plánovanie vojenských operácií EÚ (MPCC) so sídlom v Bruseli. Do misie sa doposiaľ zapojilo 24 ČŠ EÚ. Pôsobenie v misii je umožnené aj tretím (nečlenským) krajinám. Prvotný cieľ vycvičiť 15 000 vojakov do konca novembra 2023 bol postupne prekonávaný a navyšovaný až na 75 000 vojakov do konca 2024.

c) Civilná poradenská misia EÚ na Ukrajine (EUAM UA)

Poradenská misia EÚ pre reformu sektora civilnej bezpečnosti v Ukrajine EUAM (*Advisory Mission*) bola zriadená 1. decembra 2014 s mandátom podporovať ukrajinské štátne orgány v oblasti reformy bezpečnostného sektora. Inštitúcie a občianska spoločnosť preukázali pozoruhodnú odolnosť a misia vykonáva svoj mandát vo vysoko nestálom a rozsiahlom vojnovom prostredí. V máji 2024 došlo k prijatiu nového mandátu misie, ktorým došlo k posilneniu misie a zintenzívnenia úsilia. V rámci súčasného mandátu misia EUAM úzko

spolupracuje so svojimi ukrajinskými partnermi s cieľom pomôcť im pri vykonávaní zastrešujúceho strategického plánu reformy celého sektora presadzovania práva a jeho akčného plánu, ako aj ďalších príslušných reforiem v celom sektore civilnej bezpečnosti. Mandát misie je rozdelený do štyroch hlavných oblastí: reforma civilného bezpečnostného sektora, integrované riadenie hraníc, oslobodené a príľahlé oblasti a vyšetrovanie medzinárodných vojnových trestných činov.

d) Vyhodnotenie pôsobenia SR a zámer na rok 2025

Do vojenskej misie EUMAM sa SR zapojila na základe rozhodnutia NR SR zo 4. mája 2023 vyčlenením do 6 príslušníkov OS SR do veliteľskej a koordinačnej štruktúry misie, poskytovaním výcvikových modulov vo vojenských výcvikových priestoroch a špecializovaných školiaciach a výcvikových zariadeniach SR, poskytovaním základného a zdokonaľovacieho výcviku jednotlivcov a jednotiek v taktike a streľbe manévrových jednotiek a jednotiek bojovej podpory, ako aj poskytovaním odborností radiačnej, chemickej a biologickej ochrany, odborností vojenskej polície a protivzdušných, ženíjných, delostreleckých, zdravotníckych a logistických spôsobilostí. V 2024 bolo na území SR vycvičených 680 príslušníkov Ozbrojených síl Ukrajiny a od spustenia misie (november 2022) vycvičených 2 183 príslušníkov Ozbrojených síl Ukrajiny. V priebehu roka 2024 bol vyslaný 1 príslušník OS SR do veliteľského prvku v Bruseli (Belgicko) a 2 príslušníci OS SR do koordinačného prvku v Zagaňe/Pol'sko. Od novembra 2024 v Zagani obsadzujeme už len 1 pozíciu. OS SR sú v 2025 pripravené reagovať na konkrétne výcvikové a personálne požiadavky misie v súlade s politickým rozhodnutím vlády SR.

V roku 2024 sa v mierovej misii EUAM na Ukrajine vystriedali štyria príslušníci PZ SR. V Kyjeve pôsobí jeden príslušník PZ, na pozícii staršieho poradcu v oblasti integrovaného riadenia hraníc a finančnej správe, druhý príslušník pôsobí v Odeze na pozícii poradcu/trénera pre komunitnú políciu. Na konci roka bol nominovaný ďalší príslušník PZ, ktorý bude pôsobiť na pozícii staršieho poradcu pre strategické plánovanie a vzdelávanie.

Lotyšsko

a) Vývoj bezpečnostnej situácie v priestore vojenskej operácie / misie

Vojenský konflikt v bezprostrednom susedstve zásadne zmenil bezpečnostné prostredie a zvýšil politickú naliehavosť a vojenskú potrebu mať pripravené akcieschopné vojenské spôsobilosti pre odstrašenie a obranu. NATO v 2024 pokračovalo v posilňovaní prítomnosti na svojom východnom krídle a implementovalo kroky smerujúce k transformácii existujúcich ôsmich bojových skupín na východnom krídle (v Poľsku, Estónsku, Litve, Lotyšsku (pôsobia OS SR), v Bulharsku, Rumunsku, Maďarsku a na Slovensku) na brigády. Takéto jednotky sa označujú termínom predsunuté pozemné sily NATO (*Forward Land Forces*). Uvedené jednotky majú k dispozícii možnosť rýchleho posilnenia vopred určenými jednotkami vysokej pripravenosti, predpripravené zásoby na východnom krídle Aliancie a posilnený systém velenia a riadenia (vrátane divíznej úrovne). Súčasťou nasadenia týchto zoskupení majú byť aj robustné cvičenia s cieľom ďalej zvyšovať ich pripravenosť. V hodnotenom období bolo zaznamenané pokračovanie zvýšenej činnosti vojenských námorných síl RF v oblasti Baltského mora a činnosť spravodajských zložiek RF a Bieloruska. V rámci hybridného pôsobenia pokračovalo využívanie nelegálnej migrácie a informačného prostredia voči Lotyšsku.

b) Mnohonárodná brigáda NATO v Lotyšsku

Hlavnou úlohou brigády je prispieť k opatreniam odstrašenia a obrany aliančného územia a v prípade neúčinnosti týchto opatrení plniť operačné úlohy bojovej skupiny v súlade s článku 5 Severoatlantickej zmluvy. Pod velením Kanady pôsobí približne 3 500 príslušníkov z 11 krajín NATO, vrátane SR. **Plnú operačnú spôsobilosť dosiahne mnohonárodná brigáda do konca roka 2026.**

c) Vyhodnotenie pôsobenia SR a zámer na rok 2025

OS SR môžu prispievať do vojenskej operácie na základe Uznesenia NR SR č. 154 zo 4. júna 2020 v počte do 152 príslušníkov OS SR. V roku 2024 pôsobilo 115 príslušníkov OS SR. Palebná batéria sa s koaličnými silami podieľala na spoločnom výcviku, prezentácii prítomnosti a súdržnosti NATO na území Lotyšska.

Delostrelecká spôsobilosť OS SR bola stiahnutá na začiatku roka 2025 a nahradená radiologickou, chemickou, biologickou (RCHBO) spôsobilosťou. V Lotyšsku je aktuálne prítomných 22 príslušníkov OS SR, zvýšenie príspevku na 63 osôb sa plánuje v druhej polovici roka. V prípade schválenia zmeny mandátu v NR SR plánuje MO SR vyslať do 155 príslušníkov OS SR. Štruktúra príspevku bude pozostávať z národného veliteľského a podporného prvku, príspevku do veliteľských štruktúr, jednotky do veľkosti ekvivalentu pozemnej roty/batérie určenej na zabezpečenie spôsobilostí bojovej podpory a bojového zabezpečenia a tímu Vojenskej polície.

Gruzínsko

a) Charakteristika politicko-bezpečnostného prostredia

Bezpečnostná situácia v Gruzínsku bola v priebehu roku 2024 relatívne stabilná, v odštiepeneckých regiónoch Abcházsko a Južné Osetsko nedošlo k zásadnému vývoju. Výnimkou je odstúpenie *de facto* prezidenta Abcházska v novembri 2024. Predčasné voľby nového *de facto* prezidenta sú naplánované na február 2025. Oba regióny zostávajú existenčne odkázané na podporu RF vrátane vojenskej prítomnosti ruských síl (vo výrazne nižších počtoch príslušníkov než pred začiatkom vojny na Ukrajine). Pokračuje obmedzovanie pohybu osôb medzi vládou kontrolovaným územím Gruzínska a uvedenými regiónmi a najmä prehlbovanie vzťahov regiónov s RF. RF má záujem prehĺbovať svoj ekonomický vplyv najmä v regióne Abcházska (napr. prostredníctvom investícií atď.). Pokračuje snaha naďalej izolovať Abcházsko od kontaktov so Západom vrátane obmedzovania (fakticky znemožnenia) pôsobenia západných mimovládnych organizácií. Na administratívnej hraničnej línii s Južným Osetskom pokračoval proces tzv. borderizácie (budovanie fyzických prekážok, najmä plotov). V priestore pôsobenia misie EUMM dochádzalo v priebehu roku k viacerým menším incidentom súvisiacim s „borderizáciou“, naďalej dochádza k zadržiavaniu GE občanov za nelegálne prekročenie „hranice“ Južného Osetska a Abcházska. Dvaja monitori EUMM boli 17.9.2024 krátkodobo „zadržaní“ za jej údajné prekročenie.

b) Civilná monitorovacia misia EÚ EUMM Gruzínsko

Civilná monitorovacia misia (*Monitoring Mission*) v Gruzínsku bola zriadená 15. septembra 2008 v reakcii na vývoj na južnom Kaukaze. Jej hlavným poslaním je monitorovať a analyzovať vývoj situácie na administratívnej línii s Južným Osetskom a Abcházskom na základe šesťbodovej mierovej dohody sprostredkovanej zo strany EÚ, ktorá ukončila vojnu

medzi RF a Gruzínskom. Mandát misie bol predĺžený do decembra 2026. V misii pôsobí viac ako 200 príslušníkov z takmer všetkých členských štátov EÚ. Ústredie misie sa nachádza v Tbilisi a jej vysunuté úrady v Gori, Mcchete a Zugdidi. Formálne neuznaní predstavitelia odštiepeneckých regiónov ani v roku 2024 neumožňovali misii plnohodnotne plniť jej mandát na celom území Gruzínska (monitori nemajú prístup do odštiepeneckých regiónov).

c) Vyhodnotenie pôsobenia SR a zámer na rok 2025

SR sa v roku 2024 aktívne zapájala do misie EUMM v Gruzínsku, v misii pôsobil 1 príslušník OS SR, ktorý bol nasadený od 4. 2. 2024. Na rok 2025 sú naplánované rovnaké mandátové počty.

V priebehu roka 2024 pôsobilo v misii EUMM celkovo sedem príslušníkov PZ SR na pozíciách policajných pozorovateľov. Šiesti príslušníci pôsobili na základnom útvere v Gori a jeden v Mtskhete. V máji 2025 nastúpi do misie príslušník Finančnej správy SR na obdobie minimálne 12 mesiacov.

Arménsko

a) Charakteristika politicko-bezpečnostného prostredia

Mierové rokovania medzi Arménskom a Azerbajdžanom pokračujú. Podľa arménskej strany bol dosiahnutý konsenzus v 15 zo 17 bodov mierovej dohody s Azerbajdžanom, avšak ďalšie rokovania sú zmrazené. Obe strany sa totiž navzájom obviňujú z úmyselného zdržiavania a neadekvátnych požiadaviek. Obe krajiny tiež medziročne výrazne navýšili výdavky na zbrojenie a opevňujú svoje pohraničné pozície. Arménsko poukazuje na čoraz asertívnejšiu azerbajdžanskú rétoriku, ktorá podľa Arménska nápadne pripomína ruské vyhlásenia pred inváziou na Ukrajinu. V nadväznosti na uvedené v Arménsku rastú obavy z ďalších možných krokov zo strany Azerbajdžanu.

b) Civilná misia EÚ Arménsko (EUMA)

Civilná misia EÚ v Arménsku (EUMA) bola zriadená 23. januára 2023 a spustená následne 20. februára 2023, s mandátom na dva roky. Cieľom misie je prispieť k zníženiu bezpečnostných incidentov v konfliktoch zasiahnutých oblastiach v Arménsku, k zníženiu rizík pre obyvateľstvo a k normalizácii vzťahov a budovaniu dôvery medzi Arménskom a Azerbajdžanom. Personál misie plní úlohy pozorovania, získavania informácií a podávania správ. Misia sa snaží vybudovať účinné mechanizmy riadenia incidentov a komunikačné kanály medzi arménskymi a azerbajdžanskými orgánmi. EUMA v súčasnosti čelí dezinformačnej kampani RF a Azerbajdžanu, ktoré ju označujú za špionážnu misiu NATO/EÚ.

c) Vyhodnotenie pôsobenia SR a zámer na rok 2025

V roku 2024 pôsobili v misii celkovo dvaja príslušníci PZ SR. Jeden príslušník PZ SR na pozíciu operačného dôstojníka na riaditeľstve misie a druhý ako monitor, obaja v meste Yeghegnadzor. Na konci roku sa podarilo úspešne absolvovať výberové konanie ďalšiemu príslušníkovi PZ, ktorý bude v roku 2025 pôsobiť ako monitor.

MZVEZ SR v marci 2024 podporilo finančným príspevkom 100 000 € (humanitárny dar) projekt Slovenskej katolíckej charity na zabezpečenie komplexnej humanitárnej pomoci vysídleným osobám v núdzi (karabaškým Arménom). Uvedené prostriedky boli použité na zabezpečenie základných potrieb pre 1406 osôb v rámci 416 domácností.

Moldavská republika

a) Charakteristika politicko-bezpečnostného prostredia

Moldavská republika je z vojensko-bezpečnostného hľadiska najzraniteľnejšou krajinou v regióne. Bezprostredná hrozba vojenského útoku zo strany RF a pravdepodobnosť priameho vojenského útoku zo strany Podnesterska (separatistický región Moldavskej republiky) je však podľa súčasných hodnotení nízka. Pokračujúci ozbrojený konflikt a ruská invázia proti susednej Ukrajine však naďalej udržiava potenciálne riziká pre stabilitu a územnú celistvosť Moldavska (napr. dopady častí rakiet a úlomkov dronov). Parlament schválil Národnú bezpečnostnú stratégiu, v ktorej za najväčšiu hrozbu pre Moldavsko označuje RF. V januári 2024 bol v Moldavsku zrušený núdzový (mimoriadny) stav (platný od februára 2022). Na druhej strane tzv. úrady Podnesterska (Tiraspol') naďalej predlžujú platnosť tzv. žltého kódu teroristickej hrozby pre región Podnesterska (ľavý breh rieky Dnester). Väčšina európskych krajín (vrátane SR) má platné cestovné odporúčanie pre Podnestersko, v ktorom neodporúča cestovať do regiónu. Vnútropolitická stabilita a verejná bezpečnosť bola v druhom polroku 2024 ovplyvňovaná aj kľúčovými vnútropolitickými udalosťami, ktorými boli ústavné referendum o členstve Moldavska v EÚ a prezidentské voľby a pokusmi o vonkajšie zasahovanie, ovplyvnenie výsledkov a zvrátenie procesu integrácie Moldavska do EÚ.

b) EÚ misia EUBAM Moldavsko – Ukrajina

Podporná hraničná misia EUBAM na území Ukrajiny a Moldavska bola zriadená v roku 2005 pod záštitou Európskej komisie. Misia spolupracuje s Moldavskom a Ukrajinou na harmonizácii hraničného režimu a hraničných kontrol, colných a obchodných štandardov a postupov v súlade s legislatívou Európskeho spoločenstva. Cieľom je skvalitniť cezhraničnú spoluprácu pohraničných, colných a ďalších bezpečnostných orgánov oboch krajín.

c) Vyhodnotenie pôsobenia SR a zámer na rok 2025

V roku 2024 pôsobili v misii dvaja príslušníci PZ SR, z toho jeden na pozícii policajného experta pre priamy výkon služby hraničnej polície na detašovanom pracovisku v tíme Criva Moldavsko, pozdĺž ukrajinsko-moldavskej hranice a druhý v tíme Palanca v Moldavsku. V novembri 2024 bolo pôsobenie príslušníkov PZ SR ukončené, z dôvodu nepredĺženia mandátu misie. V roku 2025 sa predpokladá pokračovanie účasti príslušníkov PZ SR v misii (misia nepredĺžila mandát, pokračovanie momentálne nie je reálne).

Bosna a Hercegovina

a) Charakteristika politicko-bezpečnostného prostredia

Pozitívna reformná dynamika v Bosne a Hercegovine (ďalej len „BaH“) viedla v marci 2024 k rozhodnutiu EÚ o otvorení prístupových rokovaní s krajinou za predpokladu, že splní stanovené kritériá. Vzájomná nedôvera a rozdielnosť pohľadov jednotlivých etnických skupín (resp. politických strán) na základné princípy fungovania spoločného štátu umocňujú deliace čiar, a komplikujú rozhodovacie procesy v krajine, ktoré sú potrebné aj pre jej napredovanie na ceste do EÚ. Pokračuje i secesionistická rétorika zo strany politického vedenia jednej z dvoch entít BaH. V októbri sa v krajine uskutočnili lokálne voľby, ktoré mali pokojný priebeh a ktorých výsledky potvrdili rozloženie politických síl od všeobecných volieb v 2022.

b) EÚ operácia EUFOR Althea

Vojenská operácia EÚ Althea v BaH začala svoju činnosť 2. decembra 2004 transformáciou zo stabilizačnej operácie NATO SFOR, pričom NATO prostredníctvom mechanizmu Berlín+ poskytuje operácii EÚ plánovacie a veliace spôsobilosti. Jej hlavným poslaním je podporovať orgány BaH pri udržiavaní bezpečného prostredia, zabezpečovať stabilitu a brániť opätovnému vypuknutiu násilia v krajine. Operácia vykonáva svoje úlohy na základe mandátu BR OSN, ktorá 2. novembra 2024 rozhodla o jej opätovnom predĺžení o jeden rok (rezolúcia BR OSN 2757/2024). V operácii aktuálne pôsobí približne 600 príslušníkov z 20 krajín (nielen z EÚ).

c) Vyhodnotenie pôsobenia SR a zámer na rok 2025

Bezpečnostná stabilizácia západného Balkánu dlhodobo patrí medzi hlavné zahraničnopolitické priority SR a EÚ a OS SR pôsobia v operácii ALTHEA od jej vzniku. Aktuálny mandátový počet je stanovený na základe Uznesenia vlády SR č. 797 zo 16. decembra 2020 v počte do 60 príslušníkov OS SR. K 31. decembru 2024 pôsobilo v operácii 50 príslušníkov OS SR a v zodpovednosti mali naďalej tri styčné a pozorovacie tímy (LOT) v Novom Sarajeve, Foči a Višegrade. SR aj v 2024 pokračovala v pôsobení vedúcej krajiny v Koordinačnom centre pre LOT tímy (LCC), ktoré koordinuje a vyhodnocuje monitorovanie situácie na celom území BaH. Ďalšie pozície sú na veliteľstve EUFOR a NATO, v rámci vojenskej polície ako aj na podpornom prvku (NSE) slovenského kontingentu. Zámerom je pokračovať v 2025 v pôsobení v operácii ALTHEA v súlade s platným mandátom v rovnakých počtoch.

Kosovo

a) Charakteristika politicko-bezpečnostného prostredia

Bezpečnostná situácia na severe Kosova s väčšinovým kosovsko-srbským obyvateľstvom bola v roku 2024 krehká, v ostatných častiach Kosova stabilná. K upokojeniu prispelo ešte začiatkom roka ukončenie sporu týkajúceho sa vzájomného uznávania poznávacích značiek vozidiel (od 1. januára 2024). Práve neriešenie tejto otázky viedlo v predchádzajúcich rokoch k vážnym eskaláciám napätia na severe Kosova. Koncom mája 2024 avizovala kosovská polícia otvorenie mosta v Kosovskej Mitrovici pre cestnú dopravu. Most rozdeľuje južnú (albánsku) a severnú (srbskú) časť mesta a od roku 1999 cez most nie je možný prejazd vozidiel. Podľa KFOR by sa táto otázka mala riešiť v rámci dialógu Belehrad – Priština, poukazujúc na riziko destabilizácie. Most ostáva pre vozidlá uzavretý. Napätie v minulom roku spôsobovalo najmä presadzovanie kosovskej suverenity na severe Kosova s väčšinovým kosovsko-srbským obyvateľstvom. Okrem toho došlo 29. novembu 2024 na severe Kosova k útoku na kritickú infraštruktúru. Výbuchom bol poškodený kanál Ibar-Lepenac, ktorý z vodnej nádrže Gazivode zásobuje pitnou vodou sever Kosova a Prištinu s okolím a zároveň privádza chladiacu vodu do miestnych elektrární. Útok na kanál predchádzali útoky granátmi na policajnú stanicu a na obecnú budovu vo Zvečane (bez zranených). K výraznejšiemu pokroku v rámci dialógu Belehrad – Priština nedošlo, keďže ani jedna zo strán nemá záujem plniť svoje záväzky z dohody z roku 2023. Záruku bezpečného a stabilného prostredia naďalej predstavuje medzinárodná misia KFOR pod velením NATO v spolupráci s civilnou misiou EULEX.

b) EÚ misia EULEX Kosovo

Civilná misia na podporu právneho štátu EULEX v Kosove pôsobí od roku 2008 a je najväčšou civilnou misiou v rámci Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ. Jej hlavným cieľom je podpora a rozvoj právneho štátu v Kosove. Aj v roku 2023 misia pokračovala v poradenstve kosovským orgánom pri vytváraní udržateľných a nezávislých inštitúcií právneho štátu prostredníctvom monitoringu, mentoringu a poradenstva. Súčasne misia dohliadala na nezávislosť uvedených inštitúcií od politického vplyvu a poskytovala asistenciu pri ich približovaní k európskym a medzinárodným štandardom.

c) Vyhodnotenie pôsobenia SR a zámer na rok 2025

V roku 2024 pôsobili v misii EULEX celkovo piati príslušníci PZ SR. Dvaja príslušníci PZ SR pôsobili na pozícii koordinačného a styčného dôstojníka a traja príslušníci pri zabezpečovaní osobnej ochrany vedúceho misie a medzinárodných delegácií. V roku 2025 sa plánuje udržanie účasti v aktuálnom počte v závislosti od možností a vonkajších okolností.

V prípade schválenia mandátu v NR SR plánuje MO SR v roku 2025 návrat do operácie KFOR vzhľadom na to, že región západného Balkánu je jednou z priorít zahraničnej politiky SR a územie Kosova je jednou z jeho najmenej stabilných častí. Slovenský príspevok do KFOR bude maximálne 150 príslušníkov OS SR a jeho hlavnou časťou bude jednotka v rozsahu pozemnej rotu určenej na zabezpečenie ochrany síl a fyzického zabezpečenia základne, logistického zabezpečenia, patrolovania, alebo plnenia úloh taktických rezervných síl.

Cyprus

a) Charakteristika politicko-bezpečnostného prostredia

Politicko-bezpečnostné prostredie na Cypre je závislé od priebehu rokovaní o vyriešení cyperského problému a zjednotení ostrova pod záštitou generálneho tajomníka OSN. Tieto rokovania sú však od roku 2017 pozastavené. Turecká komunita trvá na dvojštátnom riešení, zatiaľ čo grécka presadzuje bizonálnu, bikomunitnú federáciu so zachovaním politickej rovnosti v súlade s príslušnými rezolúciami BR OSN. V hodnotenom období bola bezpečnostná situácia ovplyvnená nelegálnou migráciou a dynamikou prebiehajúceho konfliktu medzi Izraelom a hnutiami Hamás a Hizballáh podporovaných zo strany Iránu.

b) OSN misia UNFICYP

Misia Mierové sily OSN na Cypre (United Nations Peacekeeping Force in Cyprus, UNFICYP) pôsobí na Cypre od roku 1964 na základe rezolúcie BR OSN 186/1964. Ide o jednu z najdlhšie pôsobiacich mierových misií OSN. Po vojenskej intervencii Tureckej republiky na Cypre v roku 1974 a vytvorení nárazníkovej zóny k operačným úlohám misie pribudli dohľad nad dodržiavaním prímeria, poskytovanie humanitárnej pomoci osobám v etnických enklávach a správa 180 kilometrovej nárazníkovej zóny. Misia má aktuálne 1024 členov z 25 krajín. Pozostáva z troch komponentov: vojenského, policajného a civilného.

c) Vyhodnotenie pôsobenia OS SR a zámer na rok 2025

Príslušníci OS SR pôsobia v misii od roku 2001 na základe Uznesenia NR SR č. 1372 z 2001 s mandátovým počtom do 280 príslušníkov OS SR. K 31. decembru 2024 pôsobilo v misii 240 príslušníkov OS SR, z toho 27 žien. SR je vedúcou krajinou v Sektore 4. V 2025 zostáva príspevok OS SR do UNICYP totožný s príspevkom v 2024. Od marca 2025 sa pod velením slovenského kontingentu pripravuje nasadenie 5 príslušníkov OS Slovinska.

V priebehu roka 2024 sa v misii vystriedalo celkovo sedem príslušníkov PZ SR (z toho tri ženy). Zastávali riadiace funkcie (stredného manažmentu) v štruktúre misie, považované za kľúčové pozície (napr. styčný dôstojník pre misiu UNFICYP s policajnými zložkami na ostrove, styčný policajný dôstojník pre civilné humanitárne záležitosti) a ostatní pôsobili ako pozorovatelia v sektoroch 1, 2 a 4. Zámerom PZ SR je v roku 2025 udržiavať rotácie policajtov tak, aby bol zachovaný aktuálny počet policajtov.

Stredozemné more – Líbya

a) Charakteristika politicko-bezpečnostného prostredia

Líbya (ďalej len „LY“) je politicky rozdelená medzi dve súperiace vlády: Vládu národnej jednoty v Tripolise, ktorá kontroluje západ krajiny a Vládu národnej stability vládnuce vo východnej časti. Za čiastočný politický úspech možno považovať to, že po zdĺhavých rokoch pod vedením misie UNSMIL boli v roku 2023 zverejnené zákony o voľbách do Národného zhromaždenia a o prezidentských voľbách. Voľby sa doteraz neuskutočnili. Naopak, jednostranné činy politických, vojenských a bezpečnostných aktérov zvýšili napätie, posilnili inštitucionálne a politické rozdiely a skomplikovali úsilie dohodnúť politické riešenie. Napätie vyvolalo tiež nominovanie guvernéra centrálnej banky a výsledky volieb prezidenta Vysokej štátnej rady. Pozitívnym signálom je dohoda zástupcov parlamentu a Vysokej štátnej rady z decembra 2024 o vytvorení jednotnej vlády. UNSMIL následne oznámil vytvorenie technického výboru líbyjských expertov, ktorý by mal prispieť k vytvoreniu jednotnej vlády.

Nestabilná bezpečnostná situácia v LY si naďalej vyžaduje stálu námornú prítomnosť v priestore, ktorý je oblasťou strategického záujmu EÚ. Faktory ako dodávky zbraní, nelegálna migrácia z krajiny, obchodovanie s ľuďmi a pašovanie drog majú naďalej negatívne bezpečnostné dopady najmä na južnú časť EÚ s vplyvom na bezpečnosť celého regiónu. Internacionalizácia vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu predstavuje riziko, že nelegálne dodávky vojenského materiálu sa môžu dostať mimo územie LY do oblastí iných vojenských konfliktov. V LY sú stále prítomní zahraniční bojovníci, ktorí sú podporovaní obidvomi súperiacimi vládami. Vláda Národnej stability sa spolieha na podporu RF a poskytuje jej väčší priestor na pôsobenie v krajine, vrátane umožnenia prístupu na vojenské základne. Vyhliadky na trvalý mier komplikuje aj postavenie krajiny, že zatiahnutá do regionálnych sporov, vrátane sporov o námorné náleziská ropy. Hoci Islamský štát a odnože al-Káidy už neovládajú územie, zachovávajú si schopnosť podniknúť útoky a narušovať ropné operácie, najmä vo vnútrozemí.

b) Operácia EÚ EUNAVFOR MED Irini

Vojenská námorná operácia Irini (*EU Naval Force Mediterranean Operation Irini*, *EUNAVFOR MED Irini*) začala svoju činnosť 1. apríla 2020 na základe rezolúcie BR OSN 2526/2020 v oblasti centrálného Stredomoria pozdĺž východnej časti pobrežia LY v medzinárodných vodách. Hlavnou úlohou operácie je implementácia zbrojného embarga BR

OSN voči LY prostredníctvom vzdušných, satelitných a námorných prostriedkov. Jej ďalšie podporné úlohy sú monitorovanie a získavanie informácií o nelegálnom vývoze z LY a prispieva k narušovaniu pašeráckych a prevádzackých sietí. Do operácie prispieva 23 členských štátov EÚ. Mandát operácie BR OSN predĺžila do 31. marca 2025.

c) Vyhodnotenie pôsobenia SR a zámer na rok 2025

OS SR môžu prispievať do vojenskej operácie na základe Uznesenia NR SR č. 340 z 21. októbra 2020 v počte do 5 príslušníkov OS SR a na základe Uznesenia NR SR č. 899 zo 16. septembra 2021 celkovo do 11 príslušníkov Vojenskej polície SR. Na konci roka 2024 OS SR prispievali do operácie 4 príslušníkmi OS SR. Od apríla 2025 budú OS SR pokračovať v nasadení príspevku troma príslušníkmi OS SR.

Blízky východ

a) Charakteristika politicko-bezpečnostného prostredia

V roku 2024 napätie naďalej eskalovalo na Blízkom východe v oblasti pôsobenia misie OSN UNTSO (Izrael, Libanon, Sýria, Egypt, Jordánsko). Bezpečnostná situácia v širšom regióne Blízkeho východu sa ďalej zhoršovala v kontexte pokračujúcej vojenskej operácie Izraela v Pásme Gazy a v Libanone. V dôsledku tohto vývoja boli Golanské výšiny a územie pozdĺž tzv. modrej línie vystavené delostreleckým a raketovým útokom a vzájomnému ostreľovaniu medzi Izraelskými obrannými silami a Hizballáhom. V Gaze izraelské vojenské operácie proti Hamasu spôsobili významné straty na životoch, humanitárnu krízu a rozsiahle poškodenie infraštruktúry. Na území Libanonu došlo k zvýšeným vojenským aktivitám a incidentom, čo prispelo k riziku širšieho regionálneho konfliktu. Celková situácia v oblasti pôsobenia OSN misie UNTSO zostáva komplexná a napätá, čo má značný dopad na regionálnu bezpečnosť a humanitárnu situáciu.

b) Pozorovateľská misia UNTSO

Pozorovateľská misia OSN na Blízkom východe UNTSO je najstaršou mierovou misiou OSN. V regióne pôsobí od roku 1948 na základe rezolúcie BR OSN č. 50/1948 a jej hlavnou úlohou je monitorovanie prímeria a dohľad nad plnením dohôd o prímerí. V súčasnosti misia UNTSO vykonáva pozorovateľskú činnosť v 5 štátoch – Izrael, Libanon, Sýria, Egypt a Jordánsko. K 31. decembru 2024 do misie prispievalo 30 krajín.

c) Vyhodnotenie pôsobenia SR a zámer na rok 2025

Príslušníci OS SR pôsobia v misii od 2013 na základe Uznesenia vlády SR č. 1057 z 12. decembra 2007 a Uznesenia vlády SR č. 79 z 11. februára 2013 s mandátovým počtom do 5 príslušníkov OS SR. K 31. decembru 2024 v misii pôsobili celkovo 3 príslušníci OS SR s dislokáciou v Izraeli, Sýrii a Libanone. V 2025 sa plánuje nasadenie 2 príslušníkov OS SR. Pokračovanie personálu OS SR v misii bude závisieť od bezpečnostnej situácie v regióne a bude realizované v súlade s pokynmi OSN a ďalšími rozhodnutiami.

Iracká republika

a) Charakteristika politicko-bezpečnostného prostredia

V hodnotenom období boli zaznamenané bezpečnostné hrozby plynúce z aktivít teroristických a radikálnych skupín, zhoršujúceho sa politického a sociálno-ekonomického prostredia a konfliktov medzi náboženskými a etnickými skupinami. V dôsledku konfliktu medzi Izraelom a hnutiami Hamás a Hizballáh došlo k ďalšiemu nárastu pôsobenia pro-iránskych radikálnych entít proti jednotkám NATO. V 2024 sa iracká vláda dohodla s USA o ukončení pôsobenia amerických síl vyslaných v rámci Globálnej koalície na boj proti ISIS/Daeš z územia Irackej republiky do septembra 2025 a o úplnom stiahnutí US síl do konca 2026. Spolupráca bude mať podobu bilaterálneho bezpečnostného poradenstva, čo môže mať vplyv aj na pôsobenie síl NATO, z dôvodu závislosti misie spôsobilostiach Globálnej koalície.

b) Misia NATO v Iraku (NMI)

Vojenská nebojová misia NATO (NATO Mission Iraq, NMI) pôsobí v Iraku od 2018 na základe žiadosti irackej vlády. Poskytuje výcvik, poradenstvo a pomoc pri budovaní kapacít irackých bezpečnostných síl v boji s bezpečnostnými hrozbami, vrátane teroristickej organizácie Islamský štát. Od 2023 sa misia venuje aj poskytovaniu strategického poradenstva pre Ministerstvo vnútra a veliteľstvo Federálnej polície. V operácii aktuálne pôsobí približne 350 príslušníkov zo všetkých krajín NATO, Austrálie a Rakúska.

c) Vyhodnotenie pôsobenia SR a zámer na rok 2025

OS SR prispievajú do vojenskej misie na základe Uznesenia NR SR č. 1407 zo 4. mája 2022 v počte do 46 príslušníkov OS SR. Aktuálne v misii NMI pôsobia 4 príslušníci OS SR. Na 2025 sú plánované počty a spôsobilosti totožné s 2024.

Kuvajt

a) Charakteristika politicko-bezpečnostného prostredia

Bezpečnostná situácia v Kuvajte je napriek dynamike bezpečnostnej situácie v okolitých krajinách normálna bez zmeny oproti predchádzajúcemu obdobiu.

b) Kombinované spoločné zoskupenie - Operácia Inherent Resolve (CJTF-OIR)

CJTF-OIR je mnohonárodnou koalíčnou operáciou, ktorú zriadili USA v roku 2014. Jej hlavnou úlohou je poskytovanie výcviku a poradenstva ozbrojeným silám Iraku s cieľom vybudovania kompetentných irackých ozbrojených síl, schopných samostatne vykonávať bezpečnostné úlohy. Do operácie aktuálne prispieva viac ako 30 krajín.

c) Vyhodnotenie pôsobenia SR a zámer na rok 2025

Mandátový počet príspevku OS SR je do 5 príslušníkov OS SR, na základe Uznesenia NR SR č. 1407 zo 4. mája 2022. Príslušníci OS SR plnia úlohy hodnotenia informačného prostredia, plánov operácie, informačného prostredia. V 2024 bol v operácii nasadený 1 príslušník OS SR. Na 2025 sú plánované počty spôsobilosti totožné.

Somálsko

a) Charakteristika politicko-bezpečnostného prostredia

Somálsko naďalej predstavuje zdroj nestability v regióne Afrického rohu. V roku 2024 došlo k viacerým útokom teroristickej skupiny al-Šabáb, od ktorej sa však za posledné dva roky podarilo oslobodiť značné územia. Zameranie Federálnej vlády Somálska na demokratizáciu a boj proti al-Šabáb zlepšilo bezpečnosť, čo umožnilo uskutočniť viaceré volebné reformy. Federálna vláda Somálska chce v krajine prejsť na inkluzívnejší volebný systém – priame voľby považuje za nevyhnutné na zabezpečenie legitímnosti a efektívnej správy vecí verejných. V niektorých federálnych členských štátoch, najmä v Jubalande a Puntlande, kde status quo prináša finančné výhody miestnym lídrom, bráni pokroku odpor elít. Obmedzený politický priestor a hlboký pocit marginalizácie zo strany komunit, ktorý je výsledkom dvoch správnych orgánov, je tiež dôvodom prečo sa al-Šabáb viac koncentruje v Jubalande a Hirshabelle. Napriek badateľnému pokroku, Somálsko stále čelí viacerým výzvam v oblasti demokratizácie, bezpečnosti a regionálnej spolupráce. Vzhľadom na pretrvávajúce bezpečnostné výzvy, v krajine pôsobí od januára 2025 nová misia pod vedením Africkej únie. Misia s názvom Podporná a stabilizačná misia Africkej únie v Somálsku (AUSSOM) nahradila misiu ATMIS. Mandáty operácií ATALANTA, EUTM a EUCAP Somálsko boli v decembri 2024 predĺžené o dva roky (do konca februára 2027). Somálsko bude v rokoch 2025-2026 zastávať pozíciu nestáleho člena BR OSN. V tomto kontexte potvrdilo pozíciu podporovateľa Ukrajiny a zástancu Charty OSN. Medzi hlavné priority patria otázky klimatických zmien a životného prostredia.

b) EÚ civilná misia EUCAP Somálsko

Civilná misia EÚ na budovanie kapacít EUCAP začala v Somálsku pôsobiť v roku 2016 a nadviazala na misiu EUCAP Nestor, ktorá v krajine pôsobila od roku 2012. EUCAP podporuje námorný bezpečnostný sektor, rozvoj polície a právny štát, zameriava sa na vytváranie, budovanie a posilňovanie kapacít Somálska na presadzovanie námorného práva na regionálnej aj federálnej úrovni v Somalilande a Puntlande. Spolupracuje s Delegáciou EÚ v Somálsku a dvoma ďalšími misiami EÚ – EUNAVFOR ATALANTA a EUTM Somálsko. EUCAP Somálsko tiež spolupracuje s misiou Africkej únie AMISOM a tiež s OSN misiou UNSOM. V decembri 2024 bol schválený nový mandát na roky 2025-2027. EUCAP Somálsko sídli v Mogadišu s pobočkami v Hargeise (Somaliland), Garowe - Bossaso (Puntland) a vysunuté pracovisko v Nairobi v Keni.

c) Vyhodnotenie pôsobenia SR a zámer na rok 2025

V roku 2024 pôsobil v hlavnom meste Mogadišu 1 príslušník PZ SR na funkcii inštruktora výcviku a 1 príslušníčka PZ SR na pozícii policajnej poradkyne v meste Hergeisa, kde sa podieľala na vytváraní legislatívy na stabilizovanie bezpečnostných zložiek, najmä polície, ale aj stabilizácie bezpečnosti. Vzhľadom na nový mandát a prípravy misie bola ku koncu roka 2024 preložená do mesta Mogadišo. V roku 2025 sa predpokladá pokračovanie účasti príslušníkov PZ SR v misii – v závislosti od možností a vonkajších okolností.

Červené more

a) Charakteristika politicko-bezpečnostného prostredia

Od októbra 2023 sú plavidlá v Červenom mori, Adenskom zálive, Arabskom mori a Ománskom zálive terčom početných útokov hútičov. Takéto útoky ohrozujú život civilistov na obchodných a komerčných plavidlách a predstavujú porušenie slobody šíreho mora a tranzitného prechodu cez prielivy používané na medzinárodnú plavbu, ktoré sú zakotvené v Dohovore OSN o morskom práve. Bezpečnostná rada OSN 10. januára 2024 prijala rezolúciu č. 2722/2024, v ktorej čo najdôraznejšie odsúdila útoky hútičov na obchodné a komerčné plavidlá, pričom zdôraznila význam uplatňovania plavebných práv a slobôd plavidiel všetkých štátov v Červenom mori vrátane obchodných a komerčných plavidiel prechádzajúcich cez prieliv Baab al-Mandab.

b) EÚ operácia EUNAVFOR MED ASPIDES

EÚ spustila operáciu vo februári 2024. Mandát operácie je založený na obranných aktivitách a operácia nebude vykonávať odvetné útoky na súši. Jej konečným cieľom je zníženie počtu útokov na komerčné plavidlá na úroveň, ktorá nepredstavuje obmedzenie pre slobodu plavby v operačnom priestore a umožňuje obnovu presunov medzi Áziou, Perzským zálivom a Európou bez potreby úpravy trás.

c) Vyhodnotenie pôsobenia SR a zámer na rok 2025

OS SR môžu prispievať do misie na základe Uznesenia NR SR č. 325 z 12. júna 2024 v počte do 5 príslušníkov OS SR. V roku 2024 pôsobil v operácii 1 príslušník v rámci operačného veliteľstva v Larisse, Grécko. V 2025 je zámer pokračovať v nasadení rovnakého príspevku.

3. Financovanie

Na zabezpečenie plnenia úloh OS SR mimo územia SR v aktivitách medzinárodného krízového manažmentu a aktivitách kolektívnej obrany bolo k 31. decembru 2024 vynaložených celkom 28 753 991,44 EUR.

Finančné, materiálne a logistické zabezpečenie činnosti príslušníkov PZ SR v misiách hradilo MV SR v rámci prideleného rozpočtu. Finančné výdavky za rok 2024 predstavujú čerpanie v objeme 1 176 298,61 € na položke 610 - mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania, na položke 620 - poistné a príspevky do poisťovní v objeme 293 348,92 € a na položke 630 – tovary a služby v objeme 45 347,79 €.

Z rozpočtovej kapitoly MZVEZ SR boli v roku 2024 uhradené finančné príspevky na účely medzinárodného krízového manažmentu v celkovej výške 3 914 293,16 EUR, z toho do OSN vo výške 3 605 262,15 EUR, do OBSE vo výške 289 031,01 EUR a členský príspevok 20 000 EUR do Európskeho centra výnimčnosti pre civilný krízový manažment v Berlíne.

4. Zámery SR v roku 2025

SR má aj v roku 2025 zámer byť aktívnym prispievateľom do misií, operácií a ďalších aktivít medzinárodného krízového manažmentu, reagovať na vývoj bezpečnostného prostredia a aktívne participovať na plnení cieľov, stanovených vo vlastných strategických dokumentoch ako aj v strategických dokumentoch medzinárodných organizácií, ktorých je SR členom. SR bude v roku 2025 pokračovať v implementácii úloh a cieľov, ktoré si stanovili členské štáty EÚ v Strategickom kompase a Civilnom kompakte SBOP v oblasti civilného krízového manažmentu. SR bude tiež aktívne využívať expertízu Európskeho centra výnimočnosti pre civilný krízový manažment v Berlíne, ktorého je zakladajúcim členom. Vecne príslušné rezorty budú pokračovať v plnení záväzkov SR vyplývajúcich zo Severoatlantickej zmluvy a Strategickej koncepcie NATO a záverov samitov NATO.

Konkrétny počet príslušníkov OS SR, PZ SR, Finančnej správy SR (ďalej len „FS SR“) a ďalších expertov vysielaných do aktivít medzinárodného krízového manažmentu bude aj v roku 2025 závisieť od rotácie personálu, bezpečnostnej situácie a konkrétnych požiadaviek zo strany jednotlivých misií a operácií medzinárodných organizácií a ďalších okolností, vrátane úspešnosti nominovaných expertov vo výberových konaniach na konkrétne pozície.

Vo väčšine aktivít medzinárodného krízového manažmentu, v ktorých OS SR pôsobia plánuje MO SR v roku 2025 udržať súčasnú mieru príspevkov OS SR. Najväčšia zmena zapojenia OS SR do misií a operácií sa uskutoční v prípade predsunutej prítomnosti NATO v Lotyšsku v kontexte rekonfigurácie kontingentu OS SR od začiatku roka 2025. V súlade s bezpečnostnými záujmami SR. MO SR priebežne sleduje a vyhodnocuje možnosti zapojenia OS SR do nových misií a operácií.

MV SR sa plánuje aj naďalej aktívne zapájať do spolupráce s medzinárodnými organizáciami, ktorých je SR aktívnym členom a do aktivít súvisiacich s bezpečnostnou politikou a prevenciou konfliktov. Bude reagovať na vývoj bezpečnostného prostredia a aktívne participovať na plnení cieľov svojich vlastných strategických dokumentov, ako aj strategických dokumentov medzinárodných organizácií. Pre účely evidencie príslušníkov PZ SR určených na pôsobenie v misiách civilného krízového manažmentu bude PZ SR pokračovať vo vedení a dopĺňaní personálnej databázy. Počet príslušníkov PZ SR v databáze ku koncu roku 2024 dosiahol počet 87 komplexne vyškolených príslušníkov z rôznych útvarov PZ SR. Personálna databáza sa bude aj počas roka 2025 priebežne aktualizovať, a to aj prostredníctvom výberového konania, ktoré sa vykonáva spravidla raz ročne. Podmienkou pre zaradenie do personálnej databázy je úspešné absolvovanie jazykovej a odbornej prípravy. Celkový počet príslušníkov PZ SR, ktorí sa zúčastnili výberového konania do personálnej databázy v roku 2024 bol 22, pričom kritériám vyhovelo 5 príslušníkov PZ. MV SR bude v rámci odbornej prípravy a vzdelávania pokračovať aj v aktívnom využívaní expertízy Centra výnimočnosti pre civilný krízový manažment v Berlíne. V roku 2025 je plánované uskutočnenie medzinárodného základného kurzu pre mierové misie vo výcvikovom centre Úradu medzinárodnej policajnej spolupráce Prezídia PZ SR.

MF SR sa zameria na finalizáciu vyslania jedného príslušníka do misie EUMM Gruzínsko a na prípadnú ďalšiu nomináciu svojich príslušníkov do civilných misií v súlade so svojimi možnosťami a zahraničnopolitickými prioritami SR. FS SR bude aj v roku 2025 naďalej pravidelne oboznamovať príslušníkov zaradených do internej databázy expertov pre oblasť medzinárodného krízového manažmentu s aktuálnymi voľnými pozíciami ako aj s ponukou špecializovaných vzdelávacích aktivít. Príslušníci zaradení v databáze expertov budú mať

možnosť zúčastňovať sa na odborných kurzoch. FS SR bude pri zabezpečovaní odbornej prípravy expertov pred vyslaním do aktivít medzinárodného krízového manažmentu pokračovať v aktívnej spolupráci s Prezídiom PZ SR v zmysle vykonávacej dohody o spolupráci medzi MV SR a Finančným riaditeľstvom SR pri vysielaní do medzinárodných misií a operácií medzinárodného krízového manažmentu.

GP SR bude pokračovať vo svojej snahe identifikovať pozície v aktivitách medzinárodného krízového manažmentu v rozsahu svojej vecnej pôsobnosti, ktoré sú vhodné na obsadenie odborníkmi v danej oblasti.

Záver

V poradí 13. výročná správa poskytuje komplexnú informáciu o zapojení SR v misiách, operáciách a ďalších aktivitách medzinárodného krízového manažmentu v roku 2024. SR chce naďalej aktívne prispievať k stabilite a bezpečnosti oblastí v Európe, Afrike a Ázii, a tak posilňovať európske susedstvo a euroatlantický priestor. SR bude aj v roku 2025 pokračovať v pôsobení v medzinárodnom krízovom manažmente v zmysle svojich medzinárodných záväzkov a zahraničnopolitických záujmov a priorít, a to v súlade s platnými strategickými dokumentmi SR, EÚ a NATO. Naďalej bude potrebné venovať pozornosť dostatočnej príprave expertov pred vyslaním a rozšíriť expertízu vysielaného personálu s cieľom zefektívnenia reakcie na bezpečnostné hrozby a výzvy, pri riešení ktorých sa budú v rámci aktivít medzinárodného krízového manažmentu angažovať.